

**Mechanizmy podpory obnovy verejných budov –
garantovaná energetická služba**

Dr. Ing. Kvetoslava Šoltésová, CSc.
Slovenská inovačná a energetická agentúra

Prečo obnova verejných budov?

1

- **Stratégia Európa 2020,**

2

- **Smernica č. 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách,**

3

- **Smernica č. 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.**

4

- **Čistá energia pre všetkých Európanov (2016)**

Prečo obnova verejných budov?

1

- Energetická politika (2006, 2014)
- Koncepcia energetickej efektívnosti (2007)

2

- Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2008 - 2010
- ...
- Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2017 - 2019

3

- Koncepcia rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnej správe SR

4

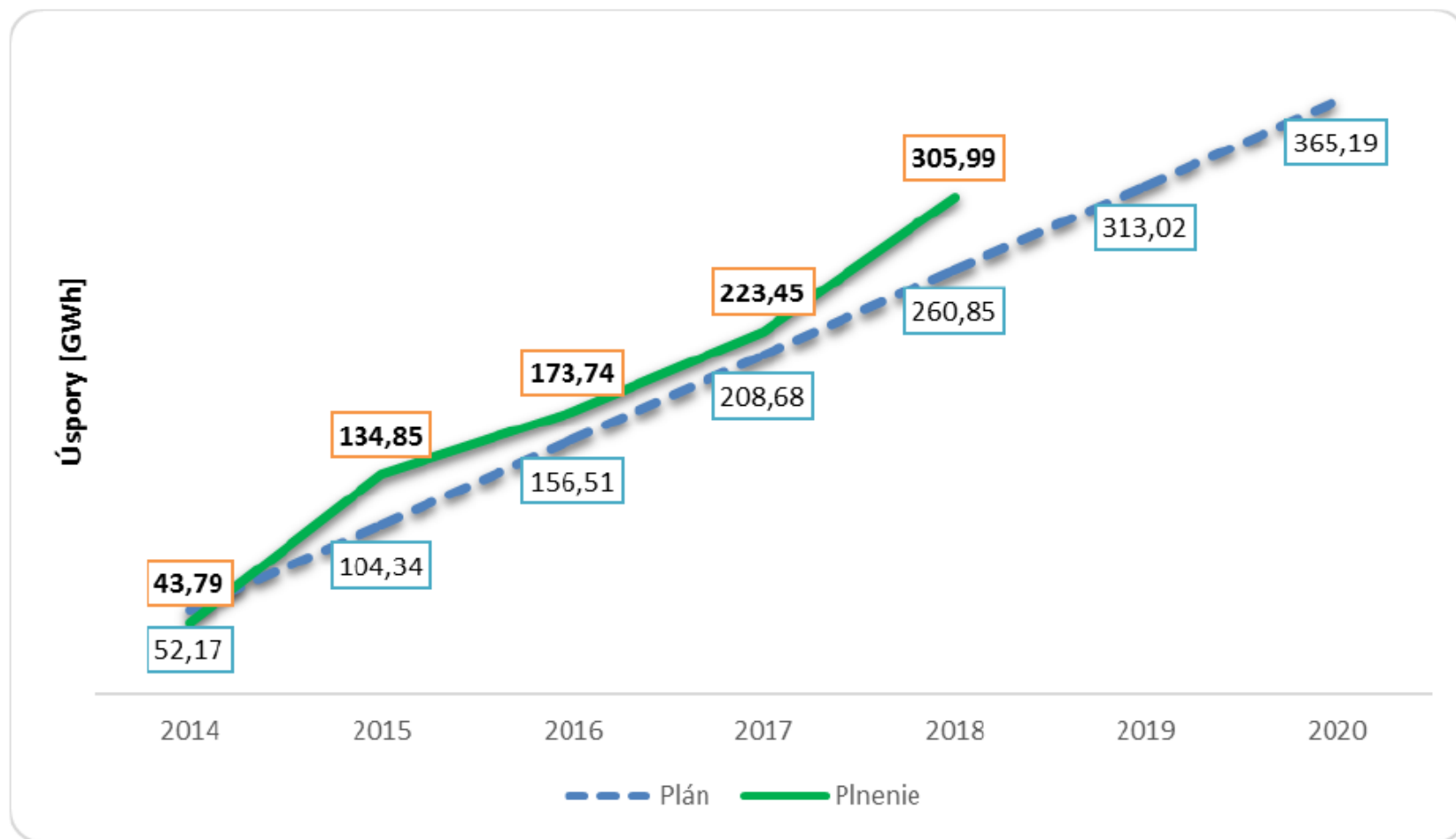
- Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti

Prečo obnova verejných budov?

Zdroj: Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018, apríl 2019

Prečo obnova verejných budov?

Zdroj: Ročná správa o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti za rok 2018, apríl 2019

Prehľad mechanizmov podpory obnovy verejných budov

A. Nenávratný finančný príspevok (grant – priamy finančný príspevok)

- * Európske štrukturálne a investičné fondy (2014 – 2020),
- * Envirofond,

B. Finančné nástroje

- * Európske štrukturálne a investičné fondy (2014 – 2020),

C. Garantované energetické služby

- * Smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti
- * Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti
- * Konceptia rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnej správe Slovenskej republiky

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 15 Energetická služba

- (1) Energetická služba je služba poskytovaná na základe zmluvy uzatvorenej medzi **poskytovateľom energetickej služby** a **prijímateľom energetickej služby**, v dôsledku ktorej dochádza k preukázateľne overiteľným a merateľným alebo k odhadnuteľným úsporám energie a k zlepšeniu energetickej efektívnosti a ktorá umožňuje dosiahnuť finančnú alebo materiálnu výhodu pre všetky zmluvné strany získanú energeticky účinnejšou technológiou alebo činnosťou, ktorá zahŕňa prevádzku, údržbu alebo kontrolu potrebnú na poskytnutie energetickej služby.
- (2) Energetická služba sa poskytuje ako
 - a) podporná energetická služba,
 - b) **energetická služba s garantovanou úsporou energie** (ďalej len **„garantovaná energetická služba“**).

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 17 Garantovaná energetická služba

- (1) Garantovanou energetickou službou je energetická služba poskytovaná na základe **zmluvy o energetickej efektívnosti s garantovanou úsporou energie** (ďalej len „**zmluva o energetickej efektívnosti**“).
- (2) Zmluva o energetickej efektívnosti musí mať písomnú formu.
- (3) Zmluvou o energetickej efektívnosti je zmluva uzatvorená medzi poskytovateľom garantovanej energetickej služby a prijímateľom garantovanej energetickej služby, na základe ktorej je poskytovateľovi garantovanej energetickej služby odplata za poskytnuté služby uhrádzaná podľa toho, či skutočne dosiahol zmluvne určené hodnoty zlepšenia energetickej efektívnosti, a ktorej predmetom je
 - a) spracovanie energetickej analýzy a realizácia opatrení navrhnutých v energetickej analýze,

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 17 Garantovaná energetická služba

- (3) Zmluvou o energetickej efektívnosti je zmluva ... ktorej predmetom je
- b) spracovanie energetického auditu a realizácia opatrení navrhnutých v energetickom audite,
 - c) návrh a príprava uceleného projektu zameraného na energetickú efektívnosť (ďalej len „projekt“), ktorý obsahuje najmä
 1. analýzu existujúceho stavu,
 2. návrh opatrení,
 3. projektovanie a realizáciu opatrení, inštaláciu projektu a skúšobnú prevádzku,
 4. zabezpečenie a preukazovanie dosahovania garantovaných úspor,
 5. financovanie projektu,

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 17 Garantovaná energetická služba

- (3) Zmluvou o energetickej efektívnosti je zmluva ... ktorej predmetom je
- d) prevádzka a údržba energetických zariadení⁶⁸⁾ vrátane školenia používateľa, monitorovania a prevádzky systému,
 - e) monitorovanie a hodnotenie spotreby energie po prijatí opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti,
 - f) zabezpečenie palív a energie na účel poskytovania výkonov najmä v oblasti kvality vnútornej klímy v budovách, osvetlenia a prevádzky zariadení, ktoré spotrebúvajú energiu,
 - g) dodávka energetických zariadení alebo
 - h) dlhodobá záruka prevádzky inštalovaného nového zariadenia a dosahovaných úspor.

⁶⁸⁾ § 12 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 17 Garantovaná energetická služba

- (4) Zmluvne určenými hodnotami zlepšenia energetickej efektívnosti sú
- a) garantované úspory energie,
 - b) dĺžka trvania zmluvného vzťahu,
 - c) výška investície pri rekonštrukcii, prevádzke alebo údržbe zariadenia alebo obnove, prevádzke alebo údržbe budovy, ktorá je predmetom garantovanej energetickej služby, a

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 17 Garantovaná energetická služba

(4) Zmluvne určenými hodnotami zlepšenia energetickej efektívnosti sú

d) iné dohodnuté kritérium súvisiace s úsporou energie, najmä

1. zlepšenie funkčnosti zariadenia,
2. zlepšenie energetickej účinnosti zariadenia,
3. zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy,
4. zníženie ceny za poskytované služby,
5. zníženie prevádzkových nákladov a nákladov na energiu.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

- (1) Zmluva o energetickej efektívnosti, ktorej prijímateľom garantovanej energetickej služby je verejný subjekt, je **zmluvou o energetickej efektívnosti pre verejný sektor**.

Predmetom zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor je **zlepšenie energetickej efektívnosti budovy alebo zariadenia**.

Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor nemôže mať dôsledky na výšku dlhu verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu.^{68a)}

^{68a)} Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (Ú.v.EÚ L174, 26. 6. 2013) v platnom znení.“.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

- (2) Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor musí obsahovať
- a) zmluvne určené hodnoty zlepšenia energetickej efektívnosti,
 - b) poskytovateľom garantovanej energetickej služby je verejný subjekt,
 - c) záruku garantovaných úspor energie počas trvania zmluvy alebo dátum, kedy sa má zmluvne určená hodnota zlepšenia energetickej efektívnosti dosiahnuť,
 - d) referenčnú spotrebu energie v energetickom a finančnom vyjadrení,
 - e) prepočet garantovaných úspor energie, ak sa zmenia vstupné parametre oproti referenčnej spotrebe energie,
 - f) povinnosti zmluvných strán, ak sa prekročia zmluvne určené hodnoty zlepšenia energetickej efektívnosti, a spôsob použitia peňažného rozdielu,

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

(2) Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor musí obsahovať

- g) povinnosť poskytovateľa garantovanej energetickej služby predkladať prijímateľovi garantovanej energetickej služby aspoň raz ročne správu o vyhodnotení zmluvne určených hodnôt zlepšenia energetickej efektívnosti,
- h) povinnosť prijímateľa garantovanej energetickej služby uhradiť cenu garantovanej energetickej služby v určenom termíne a spôsob úhrady,
- i) spôsob a formu platieb za služby, úspory a investície,
- j) spôsob financovania garantovanej energetickej služby, ktorý nemá dôsledky na výšku dlhu verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu,^{68a)}

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

(2) Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor musí obsahovať

- k) zodpovednosť poskytovateľa garantovanej energetickej služby za správnosť projektu a za realizáciu navrhnutých opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti,
- l) povinnosť prijímateľa garantovanej energetickej služby zabezpečiť podmienky na realizáciu opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti,
- m) Povinnosť prijímateľa garantovanej energetickej služby zabezpečiť správne prevádzkovanie dodanej technológie, zariadenia alebo budovy,
- n) dobu vykonávania opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti,

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

(2) Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor musí obsahovať

- o) rozsah a podmienky prenechania majetku^{68b)} vo vlastníctve alebo v správe prijímateľa garantovanej energetickej služby poskytovateľovi garantovanej energetickej služby,

^{68b)} Napríklad § 9f ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991Zb. v znení zákona č. 4/2019 Z. z., § 13g ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993Z. z. v znení zákona č. 4/2019 Z. z., § 9f ods. 1 zákona č. 446/2001Z. z. v znení zákona č. 4/2019 Z. z., § 11d ods. 1 zákona č. 176/2004Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení zákona č. 464/2002 Z. z. v znení zákona č. 4/2019 Z. z.

- p) spôsob a termín nadobudnutia inštalovaného zariadenia do vlastníctva alebo správy prijímateľa garantovanej energetickej služby; termín nadobudnutia inštalovaného zariadenia musí byť dohodnutý najneskôr dňom jeho odovzdania do prevádzky,
- q) dobu, na ktorú sa zmluva uzatvára,
- r) ustanovenia o meraní a overovaní dosiahnutých garantovaných úspor energie,

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

(2) Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor musí obsahovať

- s) ustanovenia o kontrolách kvality,
- t) ustanovenia zahrňajúce rovnocenné požiadavky do všetkých subdodávateľských zmlúv s tretími stranami,
- u) povinnosť dokumentovať všetky zmeny uskutočnené počas projektu,
- v) podmienky odstúpenia od zmluvy a výpovednú lehotu zmluvy, ak bola zmluva uzatvorená na dobu neurčitú; výpovedná lehota nemôže byť dlhšia ako jeden rok od doručenia výpovede a začína plynúť od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola doručená výpoveď,
- w) popis stavu, v akom má byť majetok vo vlastníctve alebo v správe prijímateľa garantovanej energetickej služby ku dňu skončenia zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

- (3) Ak sa zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor predčasne ukončí **z dôvodov na strane poskytovateľa garantovanej energetickej služby**, prijímateľ garantovanej energetickej služby je povinný poskytovateľovi garantovanej energetickej služby **uhradiť účtovnú hodnotu** investičných nákladov vynaložených ku dňu ukončenia zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor **zníženú** o náklady na uvedenie majetku do riadneho stavu s ohľadom na bežné opotrebenie a o dodatočné náklady na prevádzku a údržbu majetku, ktoré vzniknú v súvislosti s ukončením zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor v súlade s podmienkami zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

- (4) Ak sa zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor predčasne ukončí **z dôvodu na strane prijímateľa garantovanej energetickej služby**, prijímateľ garantovanej energetickej služby je povinný poskytovateľovi garantovanej energetickej služby uhradiť účtovnú hodnotu investičných nákladov vynaložených ku dňu ukončenia zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor, náklady poskytovateľa garantovanej energetickej služby z povinných platieb v prospech tretích osôb v súvislosti s ukončením zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor, avšak len v rozsahu trhovej platby, a ušlý zisk v súlade s podmienkami zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

- (5) Ak sa zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor predčasne ukončí **z dôvodu, ktorý nie je na strane poskytovateľa garantovanej energetickej služby ani na strane prijímateľa garantovanej energetickej služby**, alebo na základe dohody prijímateľa garantovanej energetickej služby a poskytovateľa garantovanej energetickej služby, prijímateľ garantovanej energetickej služby je povinný poskytovateľovi garantovanej energetickej služby uhradiť účtovnú hodnotu investičných nákladov vynaložených ku dňu ukončenia zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor a náklady poskytovateľa garantovanej energetickej služby z povinných platieb v prospech tretích osôb v súvislosti s ukončením zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor, avšak len v rozsahu trhovej platby v súlade s podmienkami zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor.

Čo je garantovaná energetická služba?

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 18 Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor

- (6) Ministerstvo na svojom webovom sídle zverejní vzor zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor vrátane metodiky na prípravu a realizáciu garantovanej energetickej služby pre verejný sektor, ktoré vypracuje ministerstvo v spolupráci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

Ak je zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor **v súlade** so vzorom zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor a metodikou na prípravu a realizáciu garantovanej energetickej služby pre verejný sektor,

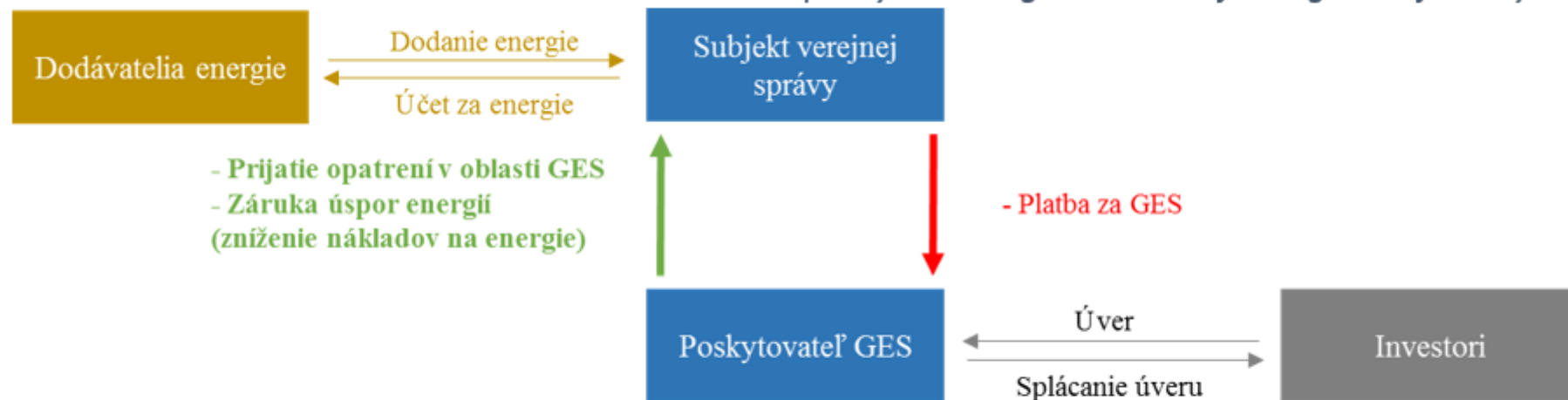
považuje sa za zmluvu o energetickej efektívnosti pre verejný sektor, ktorá nemá dôsledky na výšku dlhu verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu.

Garantované energetické služby (GES)

- * Smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A32012L0027>
- * Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/321/20141201.html>
- * Konceptia rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnej správe Slovenskej republiky - Uznesenie vlády SR č. 321 zo dňa 11. júla 2018
<http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=27642>
- * A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts
http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8885635/guide_to_statistical_treatment_of_epcs_en.pdf/f74b474b-8778-41a9-9978-8f4fe8548ab1
- * **Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor**
- * **Metodika na prípravu a realizáciu garantovanej energetickej služby pre verejný sektor**
<https://www.mhsr.sk/energetika/garantovana-energeticka-sluzba-pre-verejny-sektor>

Koncepcia rozvoja GES vo verejnej správe SR

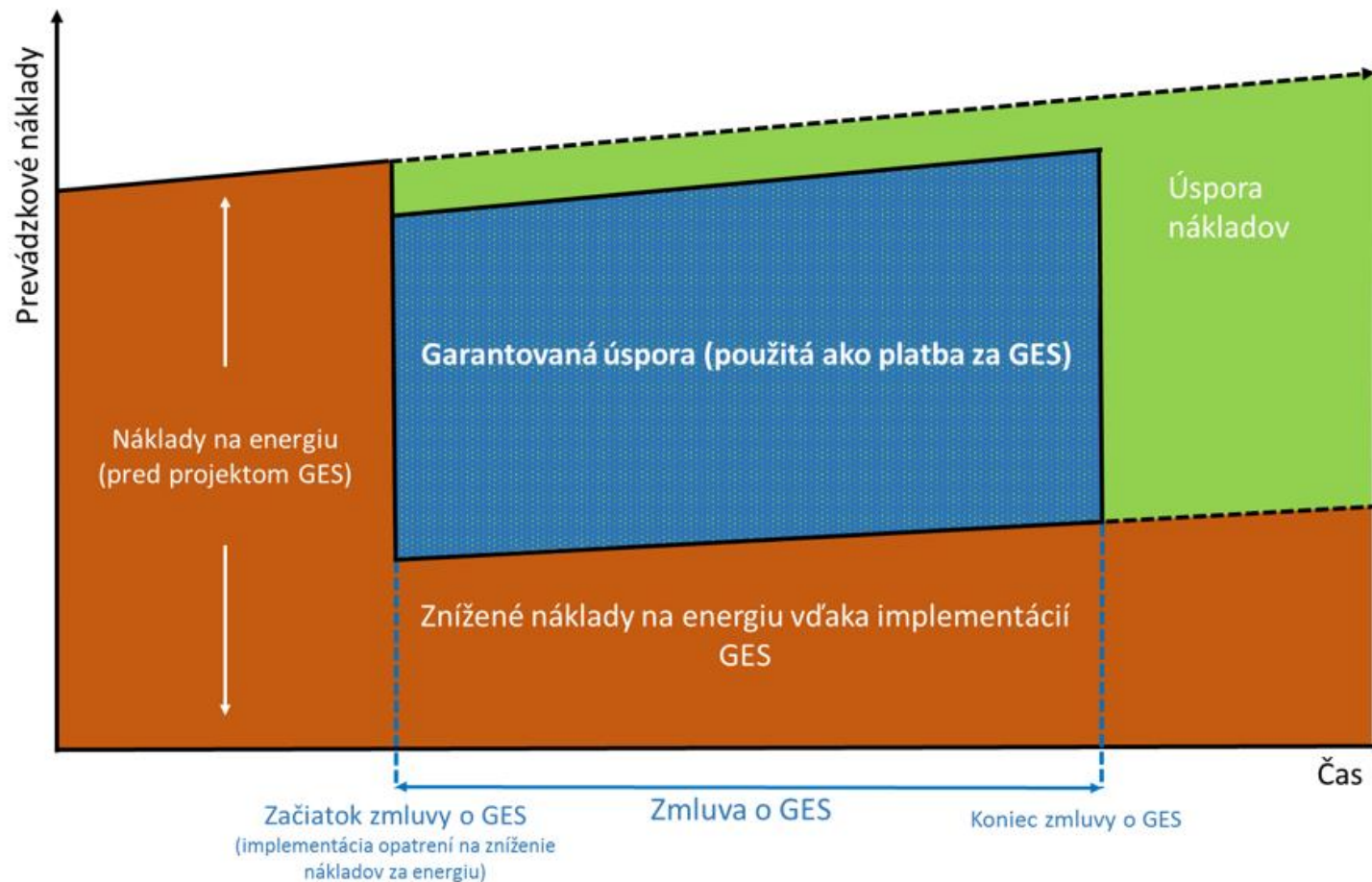
Schéma č. 1: Jednoduché schematické znázornenie poskytovania garantovanej energetickej služby.

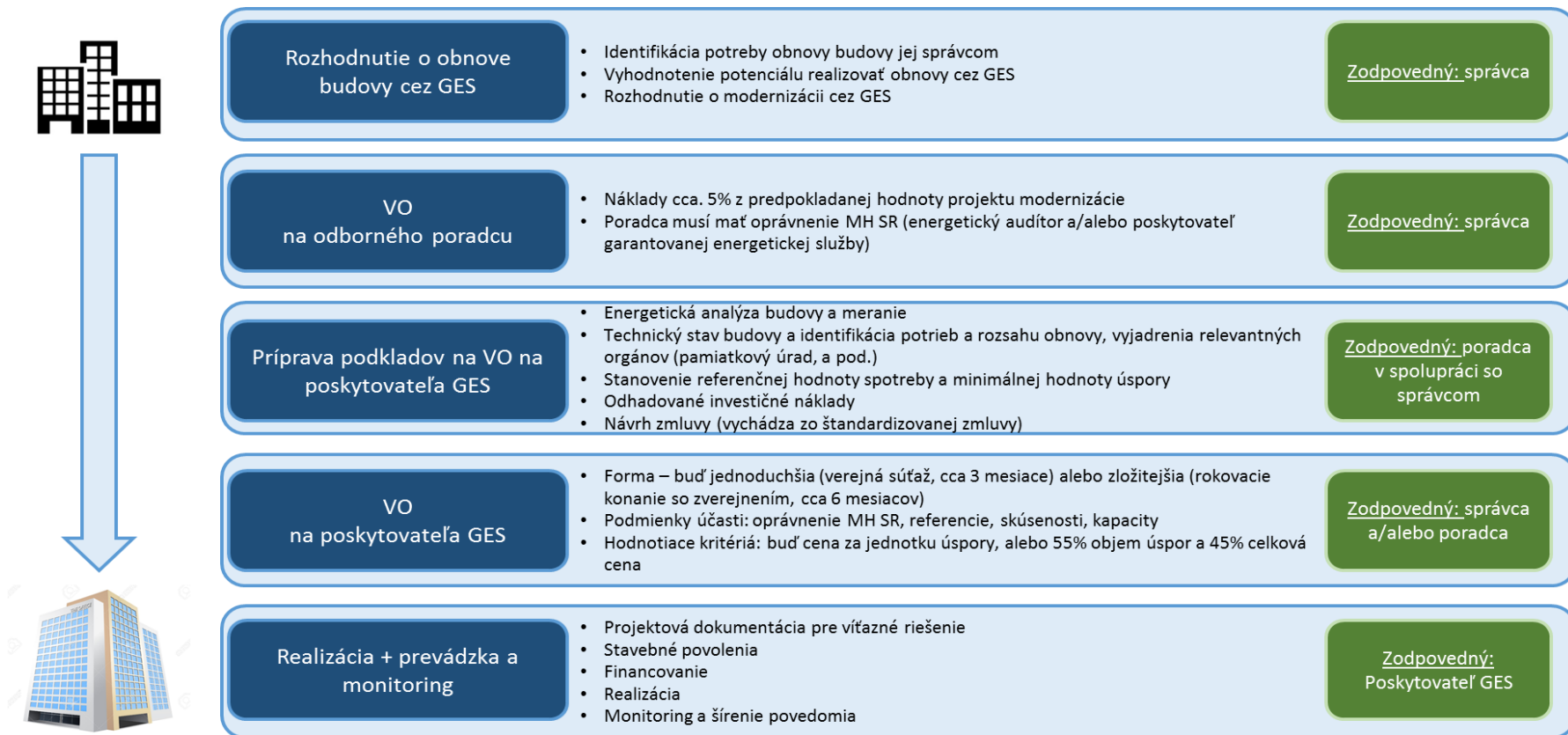
Spracované podľa: A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts

Koncepcia rozvoja GES vo verejnej správe SR

Graf č. 1: Časové znázornenie projektu GES

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Predbežné zhodnotenie potreby obnovy budovy a potenciálu pre GES

1. Plánovanie obnovy budovy
2. Vyhodnotenie aktuálneho technického stavu budovy, požiadavky na rozsah obnovy, plány jej ďalšieho využitia v dlhodobom horizonte a očakávané parametre budovy po obnove.
3. Vyhodnotiť, či GES môže byť vhodným spôsobom zabezpečenia obnovy – posudok (možnosť použitia zjednodušenej formy - <https://guarantee-project.eu/sk/service/epc-pre-check/>) alebo

využiť **Technickú asistenciu**, ktorú poskytuje
Slovenská inovačná a energetická agentúra
prioritne pre štátnu správu

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Predbežné zhodnotenie potreby obnovy budovy a potenciálu pre GES

Základné informácie

- a) o aký typ budovy a jej využitia ide,
- b) aké má budova priemerné ročné náklady na energiu,
- c) aká rozsiahla je potreba prípadnej obnovy,
- d) aký je potenciál energetických úspor v %,
- e) nakoľko reálne je realizovať opatrenia výlučne z dosiahnutých energetických úspor, resp. či je ich možné financovať z iných zdrojov alebo ich kombináciou, a
- f) odhad doby návratnosti projektu a výšky platby za GES.

Odborný nezávislý poradca (odporúčanie) – odborne spôsobilá osoba (§ 12 alebo § 19 zákona č. 321/2014 Z. z.) – príprava technickej špecifikácie – posudok

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Príprava podkladov pre verejné obstarávanie

- Vo verejnom obstarávaní GES subjekt verejnej správy obstaráva dosiahnutie energetických úspor ako takých, čiže obstaráva „výsledok“ (t. j. službu), nie konkrétne technické riešenie, ktorým sa má výsledok dosiahnuť.
- Podklady pre verejné obstarávanie by preto nemali príliš detailne špecifikovať technické riešenia, pretože by mohlo dôjsť k vylúčeniu iných a efektívnejších riešení.
- Je ale potrebné dbať na to, aby ponúkané riešenie zahŕňalo pokiaľ možno obnovu čo najviac technologických celkov naraz a v jednom verejnom obstarávaní, prípadne aby mal subjekt verejnej správy možnosť vybrať si z viacerých alternatív obnovy.
- Cieľom by malo byť, aby sa poskytovatelia GES neorientovali iba na najlukratívnejšie technologické celky s krátkou dobou návratnosti, pretože v takomto prípade by sa následne samostatné obstarávanie obnovy ostatných celkov mohlo stretnúť s neakceptovateľne dlhou dobou návratnosti a nebolo by pre poskytovateľov, resp. pre financujúce banky atraktívne ani realizovateľné.

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Príprava podkladov pre verejné obstarávanie - posudok

Posudok, ktorý by mal byť vypracovaný nezávislým odborným poradcom v úzkej spolupráci so subjektom verejnej správy, bude podkladom pre verejné obstarávanie. Mal by obsahovať najmä:

- a) technický popis budovy subjektu verejnej správy z hľadiska energetickej náročnosti spolu so stanovením východiskovej, čiže referenčnej hodnoty spotreby energie v budove vrátane uvedenia hodnôt ovplyvňujúcich faktorov (počasie, rozsah a spôsob využitia, atď.), s definovaním použitých zdrojov údajov, za ktorých bola táto spotreba dosiahnutá,
- b) popis relevantných obmedzení z hľadiska napr. pamiatkovej ochrany,
- c) faktory, ovplyvňujúce spotrebu energie a požiadavky na kvalitu vnútorného prostredia,
- d) identifikácia opatrení, ktoré majú potenciál zvýšiť energetickú efektívnosť v rámci GES,

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Príprava podkladov pre verejné obstarávanie - posudok

Posudok, ...

- e) identifikácia iných potrebných opatrení (okrem opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti),
- f) identifikovanie potrieb zadávateľa vrátane identifikovania neakceptovateľných opatrení,
- g) stanovenie minimálnej hodnoty úspory energie, ktorá sa má obnovou dosiahnuť,
- h) odhad celkových investičných nákladov a celkovej úspory, stanovenie predpokladanej hodnoty zákazky na základe minimálnej hodnoty úspory energie stanovenej v predchádzajúcom bode,
- i) odhad jednoduchkej doby návratnosti investície a
- j) odhad pomeru investície a úspory.

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Príprava podkladov pre verejné obstarávanie - zmluva

- Súčasťou podkladov pre verejné obstarávanie musí byť aj návrh zmluvy o GES. Návrh zmluvy bude vychádzať zo štandardizovanej zmluvy, ktorá bude pozostávať z povinných a voliteľných častí a zabezpečí transparentné prerozdelenie rizík tak, aby boli dodržané podmienky Eurostatu pre prenos rizík na poskytovateľa GES.
- Zmluvu by mal vypracovať odborný nezávislý poradca v spolupráci so subjektom verejnej správy v súlade so zákonom č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti - odporúčanie.
- Zmluva bude mať formu zmluvy o energetickej efektívnosti podľa § 18 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti.

Štandardizovaná zmluva je vypracovaná a zverejnená ako súčasť metodického usmernenia pre implementáciu GES.

<https://www.mhsr.sk/energetika/garantovana-energeticka-sluzba-pre-verejny-sektor>

Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

Forma verejného obstarávania

- V doterajšej praxi sa pri obstarávaní poskytovateľa GES využívala verejná súťaž.

Vzhľadom na to, že pri GES je **najvhodnejšie súťažiť dosiahnutie energetických úspor ako takých, nie konkrétne technické riešenie** jeho dosiahnutia, je možné použiť aj náročnejší postup rokovacie konanie so zverejnením.

Toto konanie poskytne subjektu verejnej správy väčší priestor na to, aby transparentne zhodnotil odlišné návrhy technických riešení zo strany rôznych poskytovateľov GES a vybral si preň najpriateľnejší variant technického riešenia.

Práva a povinnosti zmluvných strán v rámci zmluvy o GES

Práva a povinnosti subjektu verejnej správy

Práva:

- Zmeniť účel využitia, alebo previesť budovu, ktorú energeticky zhodnotil poskytovateľ GES, ako aj predčasne ukončiť zmluvu o GES
- Znížiť peňažné plnenie v prospech poskytovateľa GES o zmluvnú kompenzáciu v prípade nedosiahnutia garantovaných úspor
- Znížiť peňažné plnenie v prospech poskytovateľa GES, ak riadne neudržiava energetické zhodnotenie

Povinnosti:

- Plniť si finančné záväzky voči poskytovateľovi GES
- Zdieľať s poskytovateľom GES výnosy z prípadných dosiahnutých úspor vyšších ako garantovaná hodnota
- Nepoškodzovať energetické zhodnotenie
- Dodržiavať stanovené pravidlá užívania budovy

Práva a povinnosti zmluvných strán v rámci zmluvy o GES

Práva a povinnosti poskytovateľa GES

Práva:

- Okrem práva na platby za GES má nárok na podiel nie nižší ako $\frac{2}{3}$ z úspor vyšších, ako boli garantované
- Vstupovať do budovy a na budovu za účelom údržby a opravy energetického zhodnotenia
- Odpredať práva na platby za GES finančnej inštitúcii

Práva a povinnosti zmluvných strán v rámci zmluvy o GES

Práva a povinnosti poskytovateľa GES

Povinnosti:

- Vybudovať energetické zhodnotenie, resp. implementovať opatrenia na dosiahnutie garantovaných energetických úspor na vlastné náklady
- Stanoviť a dohodnúť so subjektom verejnej správy cieľovú hodnotu spotreby energie a ich predpokladanú spotrebu po vybudovaní energetického zhodnotenia
- Informovať a motivovať používateľov budovy
- Udržiavať energetické zhodnotenie v riadnom stave
- Zabezpečovať dohodnuté minimálne štandardy vnútorného prostredia budovy
- Transparentne monitorovať spotrebu energie v budove

Povinné podmienky zmluvy o GES medzi subjektom verejnej správy a poskytovateľom GES

- Dĺžka trvania zmluvy o GES **minimálne 8 rokov**.
- **Poskytovateľ GES bude niesť riziko nedosiahnutia energetických úspor**, najmä:
 - a. nedosiahnutia dohodnutých garantovaných energetických úspor a
 - b. porúch energetického zhodnotenia s vplyvom na dosahovanie energetických úspor, ktoré bude musieť odstraňovať na vlastné náklady.
- Právo subjektu verejnej správy znížiť výšku platieb za GES
- Financovanie energetického zhodnotenia
- Odovzdanie vybudovaného energetického zhodnotenia do vlastníctva subjektu verejnej správy
- Fixná dĺžka trvania zmluvy o GES

Eurostat - dodržiavanie pravidiel financovania

1. Financovanie z verejných a/alebo EÚ zdrojov

Pravidlá pre financovanie z verejných zdrojov sú určené na stanovenie podielu verejných výdavkov na kapitálových výdavkoch (mínus finančné prostriedky z EÚ):
Príspevok k financovaniu konkrétneho GES projektu je v súhrnnom vyhodnotení pre všetky subjekty klasifikovaný ako príspevok sektora verejnej správy.

$$\frac{\text{Financovanie z verejných zdrojov (granty, finančné nástroje)}}{\text{Kapitálové výdavky – finančné prostriedky z EÚ}} = \text{podiel verejných zdrojov}$$

Ak tento podiel je:

$\geq 50 \%$, potom je GES zaradené do súvahy verejnej správy,

$> 1/3$ ale $< 50 \%$, s veľmi veľkým dôrazom na štatistické spracovanie,

$> 10 \%$ ale $\leq 1/3$, s veľkým dôrazom na štatistické spracovanie,

$\leq 10\%$, s miernym dôrazom na štatistické spracovanie.

Eurostat - dodržiavanie pravidiel financovania

2. výsledná úspora za obdobie trvania GES je väčšia alebo rovná ako súčet prevádzkových platieb, ktoré uhradí subjekt verejnej správy poskytovateľovi GES počas trvania zmluvy a akýchkoľvek (ďalších) verejných výdavkov (spojených s projektom), ktoré nie sú preplácané poskytovateľom GES

$$\Sigma \textit{garantované úspory} \geq \Sigma \textit{prevádzkové platby} + \textit{verejné výdavky}$$

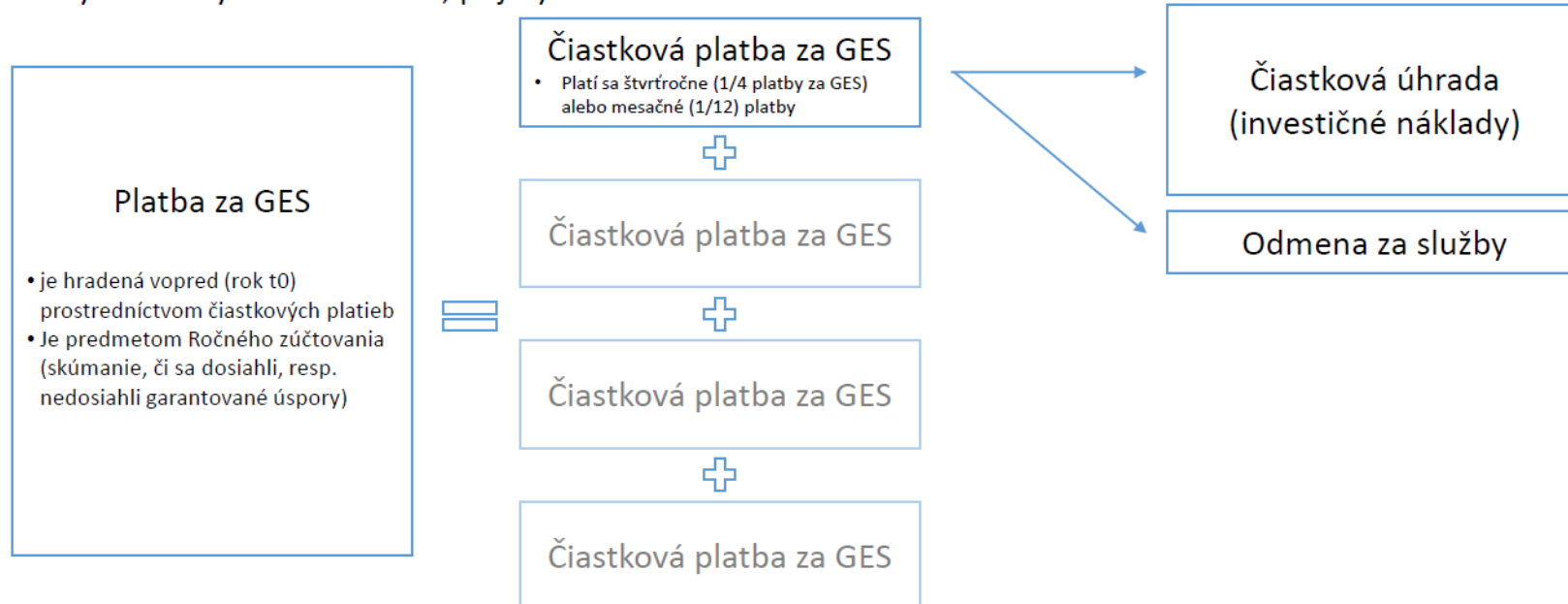
Metodika na prípravu GES

- Postup pri príprave a realizácii garantovaných energetických služieb vo verejnej správe
- Zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor - platobný mechanizmus
- Vzorový príklad využitia garantovaných energetických služieb vo verejnej správe

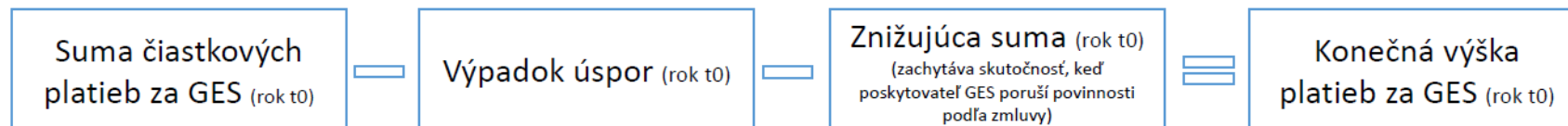

GES – platobný mechanizmus

Základný Platobný mechanizmus, pojmy:

Vyúčtovanie:

GES – platobný mechanizmus

Východiskové predpoklady:

- V roku t_0 boli platené Čiastkové platby za GES, ktorých zloženie bolo 80% čiastková úhrada a 20% odmena za služby.
- Zároveň, pre zjednodušenie, na finančnú inštitúciu bola postúpená pohľadávka v sume investičných nákladov, čiže 80%.

Časť postúpená na fin. inštitúciu
(80%)

Čiastková úhrada
(investičné náklady)

Článok 16.3 zmluvy: Časť pohľadávky (80%), ktorá je postúpená, nesmie byť predmetom započítania so žiadnymi nárokmi Prijímateľa a to ani v prípade, že započítanie (teda stav, keď sa nedosahujú garantované úspory) nepokryjú časť pohľadávky ESCO.

Časť, ktorá ostáva ESCO
(20%)

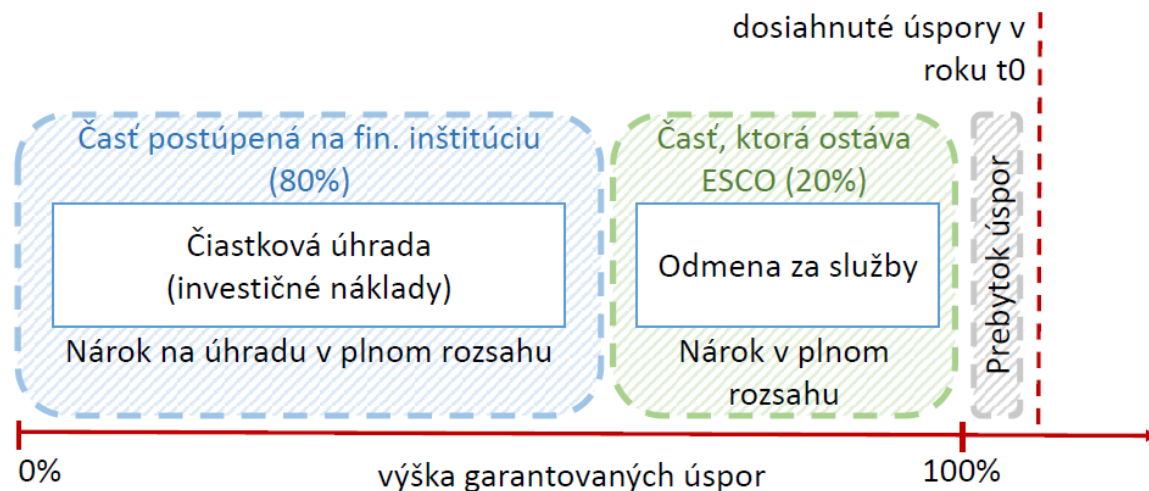
Odmena za služby

Časť pohľadávky (20%), ktorá nie je postúpená, môže byť predmetom započítania s nárokmi Prijímateľa voči ESCO za rok t_0

GES – platobný mechanizmus

Situácia č. 1 – ideálny scenár

V roku t0 dosiahlo 100% garantovaných ročných úspor, resp. viac, čiže vznikla nadúspora

Nárok pre poskytovateľa GES po vyúčtovaní:

- Poskytovateľ má nárok na Čiastkovú úhradu za rok t0 v plnom rozsahu
- Poskytovateľ má nárok na Odmenu za služby za rok t0 v plnom rozsahu

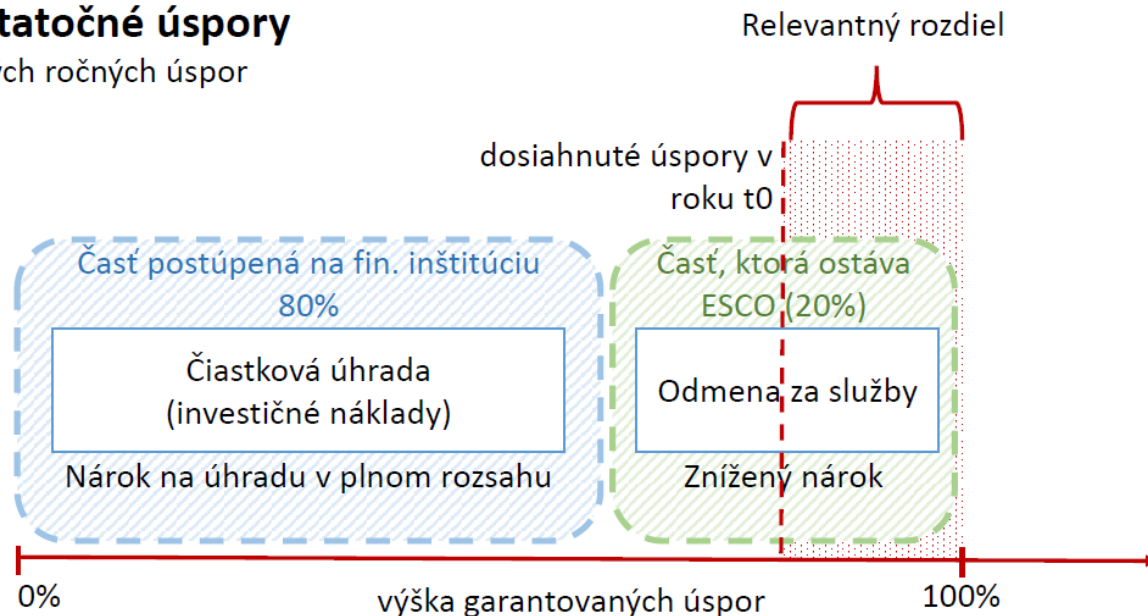
Vysporiadanie za rok t0:

- Prijímateľ je povinný zaplatiť Poskytovateľovi odmenu vo výške 2/3 z finančnej hodnoty Prebytku úspor (formou faktúry so splatnosťou 60 dní od vyúčtovania za rok t0)

GES – platobný mechanizmus

Situácia č. 2 – štandardne nedostatočné úspory

V roku t0 sa dosiahlo 80 - 100% garantovaných ročných úspor

Nárok pre poskytovateľa GES po vyúčtovaní:

- Poskytovateľ GES má nárok na Čiastkovú úhradu za rok t0 v plnom rozsahu
- Poskytovateľ GES má nárok iba na časť Odmeny za služby za rok t0 zníženú o Relevantný rozdiel

Vysporiadanie za rok t0:

1. Relevantný rozdiel sa započíta do Odmeny za služby v roku t1. To znamená, že Čiastková platba za GES bude v roku t+1 nižšia.
2. Ak by teoreticky započítanie nestačilo, prijímateľovi vzniká nárok na úhradu zostávajúcej nevysporiadanej čiastky na konci roku t1 + 30 dní (čiže rok od vyúčtovania za rok t0).

Ilustračný príklad administratívnej budovy v Košickom kraji

Budova okresného úradu v Košickom kraji bola skolaudovaná v šesťdesiatych rokoch minulého storočia. Väčšina otvorových konštrukcií budovy je vymenená za plastové s izolačným dvojsklom. Budova je využívaná celoročne v pracovných dňoch za jednozmennej prevádzky.

Priemerné ročné náklady budovy na energiu počas predchádzajúcich troch rokov boli 52 000 €.

V energetickom audite bolo vyhodnotené možné zníženie energetickej náročnosti budovy.

Navrhnuté bolo zateplenie obvodového plášťa, zateplenie stropu a podlahy, ďalej výmena svetelných zdrojov, inštalácia fotovoltaického zariadenia, inštalácia termoregulačných ventilov a hydraulické vyregulovanie vykurovacieho systému.

V prípade uskutočnenia kompletnej navrhovanej rekonštrukcie sa predpokladá ročná úspora nákladov na energiu 27 600 €.

Predpokladané investičné náklady na realizáciu týchto opatrení sú 222 100 €.

V návrhoch nižšie je navrhnutých niekoľko možností financovania rekonštrukcie prostredníctvom garantovanej energetickej služby (GES) a následné zhodnotenie testov Eurostatu.

1: Financovanie výlučne poskytovateľom GES

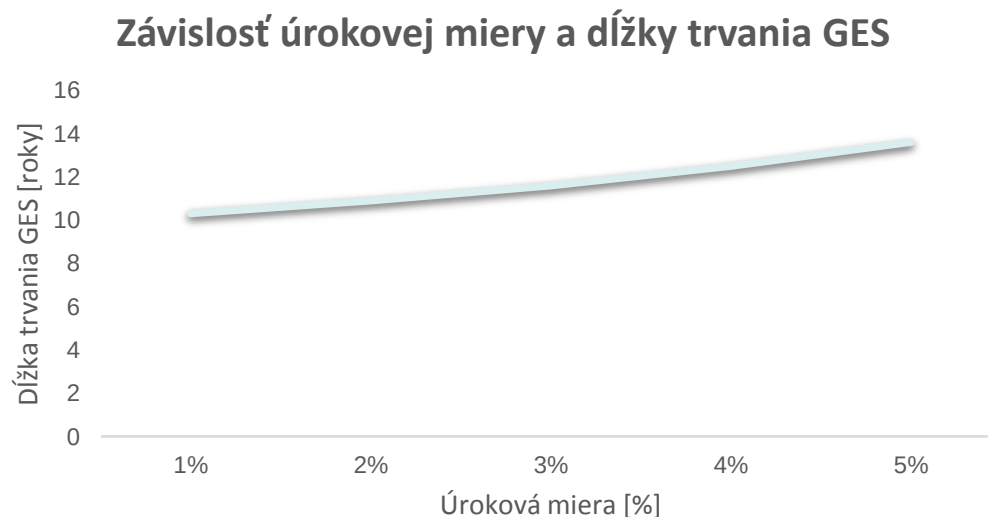
Alternatíva 1:

Poskytovateľ GES získa všetky finančné prostriedky na realizáciu rekonštrukcie prostredníctvom úveru so 4 % úrokom.

Poskytovateľ počas 13 rokov uhradí banke sumu 289 145 €.

Navrhnuté ročné prevádzkové platby sú 26 260 €.

Predpokladaná dĺžka trvania zmluvy o energetickej efektívnosti je 13 rokov.

1: Financovanie výlučne poskytovateľom GES

Počiatočné ročné náklady na energiu [€]	52 000	Spôsob financovania:	
		Poskytovateľ [€]	289 145
Ročné garantované úspory [€]	27 600	Grant (verejné národné zdroje) [€]	0
		Grant (EÚ) [€]	0
Dĺžka zmluvy [rokov]	13	FN (verejné národné zdroje) [€]	0
Ročné prevádzkové platby [€]	26 690	FN (EÚ) [€]	0
Garantované úspory [%]	53 %	Kapitálové výdavky [€]	289 145
Testy Eurostatu: 1. Financovanie z verejných zdrojov [%] → 0 % (mierny dôraz na štatistické spracovanie) 2. Σ garantované úspory $\geq \Sigma$ prevádzkové platby + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant) → áno			

Testy Eurostatu

Test 1 je splnený: nebolo preukázané financovanie z verejných zdrojov.

Test 2 je splnený: garantované úspory počas doby trvania zmluvy sú vo výške 358 800 € (27 600 € za 13 rokov). Garantované úspory sú vyššie ako súčet prevádzkových platieb (26 690 € za 13 rokov) a nenávratného financovania z verejných zdrojov (grant verejné zdroje; 0 €).

2: Štátny grant a dofinancovanie poskytovateľom GES

Navrhuje sa využitie čiastočného financovania z verejných zdrojov a to formou nenávratného grantu vo výške 20 000 €.

Zostávajúcu sumu 202 100 € získa poskytovateľ prostredníctvom úveru s 4 % úrokom. Banke sa uhradí celkovo suma 258 410 €.

Zníženie pôžičky skráti návratnosť poskytnutej investície. Dĺžka zmluvy o poskytovaní GES môže byť o rok kratšia ako v predchádzajúcom návrhu, a to 12 rokov.

Návrh ročných prevádzkových platieb je 25 841 €.

2: Štátny grant a dofinancovanie poskytovateľom GES

Počiatočné ročné náklady na energiu [€]	52 000	Spôsob financovania:	
		Poskytovateľ [€]	258 410
Ročné garantované úspory [€]	27 600	Grant (verejné národné zdroje) [€]	20 000
		Grant (EÚ) [€]	0
Dĺžka zmluvy [rokov]	12	FN (verejné národné zdroje) [€]	0
Ročné prevádzkové platby [€]	25 841	FN (EÚ) [€]	0
Garantované úspory [%]	53 %	Kapitálové výdavky [€]	278 410
Testy Eurostatu: 1. Financovanie z verejných zdrojov [%] → 7,2 % (mierny dôraz na štatistické spracovanie) 2. Σ garantované úspory $\geq \Sigma$ prevádzkové platby + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant) → áno			

Testy Eurostatu

Test 1 je splnený: štátny grant predstavuje financovanie z verejných zdrojov. Grant tvorí 7,2 % kapitálových výdavkov, čo hovorí o miernom dôraze na štatistické spracovanie.

Test 2 je splnený: garantované úspory počas doby trvania zmluvy (27 600 € za 12 rokov) sú vyššie ako súčet prevádzkových platieb (25 841 € za 12 rokov) a nenávratného financovania z verejných zdrojov (grant verejné zdroje; 20 000 €).

3: Financovanie výlučne poskytovateľom GES

Alternatíva 3:

Poskytovateľ GES získa všetky finančné prostriedky na realizáciu rekonštrukcie prostredníctvom úveru so 4 % úrokom.

Poskytovateľ počas 8 rokov uhradí banke sumu 263 908 €.

Navrhnuté ročné prevádzkové platby sú 39 586 €.

Predpokladaná dĺžka trvania zmluvy o energetickej efektívnosti je 8 rokov.

|

3: Financovanie výlučne poskytovateľom GES

Počiatočné ročné náklady na energiu [€]	52 000	Spôsob financovania:	
		Poskytovateľ [€]	263 908
Ročné garantované úspory [€]	27 600	Grant (verejné národné zdroje) [€]	0
		Grant (EÚ) [€]	0
Dĺžka zmluvy [rokov]	8	FN (verejné národné zdroje) [€]	0
Ročné prevádzkové platby [€]	39 586	FN (EÚ) [€]	0
Garantované úspory [%]	53 %	Kapitálové výdavky [€]	263 908
Testy Eurostatu: 1. Financovanie z verejných zdrojov [%] → 0 % (mierny dôraz na štatistické spracovanie) 2. Σ garantované úspory $\geq$ Σ prevádzkové platby + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant) → nie			

Testy Eurostatu

Test 1 je splnený: nebolo preukázané financovanie z verejných zdrojov.

Test 2 nie je splnený: garantované úspory počas doby trvania zmluvy sú vo výške 221 479 € (27 600 € za 8 rokov). Garantované úspory sú nižšie ako súčet prevádzkových platieb 316 685 € (39 586 € za 8 rokov) a nenávratného financovania z verejných zdrojov (grant verejné zdroje; 0 €).

Finančné nástroje EŠIF 2014 - 2020

- * **finančné nástroje** sú opatrenia finančnej podpory Únie poskytované z rozpočtu na doplnkovej báze s cieľom dosiahnuť jeden alebo viaceré konkrétne ciele politík Únie.
Takéto nástroje môžu mať podobu kapitálových alebo kvázi kapitálových investícií, úverov alebo záruk alebo iných nástrojov na zdieľanie rizika a v prípade potreby sa môžu kombinovať s grantmi.
 - Zákon č. 323/2015 Z. z. o finančných nástrojoch financovaných z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - Čl. 2 písm. p) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 z 25. októbra 2012, o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Ú. v. EÚ L 298, 26. 10. 2012) v platnom znení.
- * **úver** je dohoda, na základe ktorej sa veriteľ zaväzuje poskytnúť dlžníkovi peňažnú sumu v dohodnutej výške a na dohodnutý čas, a podľa ktorej je dlžník povinný splatiť uvedenú sumu v dohodnutom čase;

Finančné nástroje EŠIF 2014 - 2020

- * **záruka** je písomný záväzok prevziať zodpovednosť za celý dlh alebo povinnosť tretej strany alebo za úspešné plnenie svojich povinností uvedenou treťou stranou, alebo za časť takéhoto dlhu, povinnosti či plnenia v prípade, ktorý aktivuje takúto záruku, napr. omeškanie so splácaním úveru;
- * **kapitálová investícia** je poskytnutie kapitálu spoločnosti, ktorý sa investuje priamo alebo nepriamo výmenou za úplné alebo čiastočné vlastníctvo tejto spoločnosti, pričom kapitálový investor môže prevziať časť kontroly nad riadením spoločnosti a môže sa podieľať na zisku spoločnosti;
- * **kvázi-kapitálová investícia** je druh financovania, ktoré stojí medzi kapitálovým a dlhovým financovaním, pričom vykazuje vyššie riziko ako prednostný dlh a nižšie riziko ako základný kapitál. Kvázi-kapitálové investície môžu mať štruktúru ako dlh, zvyčajne nezabezpečený a podriadený a v niektorých prípadoch konvertibilný na akcie, alebo ako prioritné akcie;
- * **nástroj na zdieľanie rizika** je finančný nástroj, ktorý umožňuje rozdelenie definovaného rizika medzi dva alebo viaceré subjekty, a to podľa potreby výmenou za dohodnutú odmenu;

Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

novela

**Zákon č. 4/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 321/2014 Z. z.
o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a
ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony**

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 2 „čo je čo“

- d) **energetická účinnosť** - pomer medzi súčtom energetických výstupov z procesu a súčtom energetických vstupov do procesu,
- e) **energetická náročnosť** - spotreba energie na vyrobenú jednotku pre danú technológiu alebo spotreba energie na poskytnutú službu,
- f) **energetická efektívnosť** - proces, ktorý prispieva k zvýšeniu energetickej účinnosti alebo k zníženiu energetickej náročnosti premeny, distribúcie alebo spotreby energie pri zohľadnení technických, hospodárskych alebo prevádzkových zmien, alebo zmien správania sa koncových odberateľov a konečných spotrebiteľov,

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 2 „čo je čo“

- g) **úspora energie** - rozdiel spotreby energie pred vykonaním opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti a spotreby energie po vykonaní opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti, **určený meraním**, odhadom, predpokladom alebo prieskumom **pri zohľadnení normalizovaných vonkajších podmienok, ktoré ovplyvňujú spotrebu energie**,
- h) **zlepšenie energetickej efektívnosti** - zvýšenie energetickej účinnosti alebo zníženie energetickej náročnosti v dôsledku technických, hospodárskych alebo prevádzkových zmien alebo zmien správania sa konečných spotrebiteľov,

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 3 „kto je kto“

- g) konečný spotrebiteľ - koncový odberateľ tepla alebo koncový odberateľ elektriny, ktorý využíva dodanú energiu výlučne na vlastnú spotrebu a nepredáva ďalej akúkoľvek časť tejto energie v akejkoľvek forme, alebo koncový odberateľ plynu, ktorý využíva dodanú energiu výlučne na vlastnú spotrebu a nepredáva ďalej akúkoľvek časť tejto energie v akejkoľvek forme,
- h) **poskytovateľ energetickej služby** - poskytovateľ podpornej energetickej služby alebo **poskytovateľ garantovanej energetickej služby**,

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 19 Poskytovateľ GES

- (1) Garantovanú energetickú službu môže poskytovať
 - a) držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie garantovanej energetickej služby podľa odseku 3 alebo
 - b) energetický audítor.

- (2) Činnosť poskytovateľa garantovanej energetickej služby možno vykonávať ako
 - a) podnikanie podľa osobitného predpisu⁵⁹⁾ alebo
 - b) zamestnanec fyzickej osoby –podnikateľa alebo právnickej osoby, ktorá vykonáva činnosť poskytovateľa garantovanej energetickej služby ako podnikanie podľa osobitného predpisu.⁵⁹⁾

⁵⁹⁾ Zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 19 Poskytovateľ GES

- (7) Garantovanú energetickú službu môže poskytovať aj osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo sídlo na území iného členského štátu Európskej únie alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ak je držiteľom oprávnenia na poskytovanie garantovanej energetickej služby podľa právnych predpisov iného členského štátu Európskej únie alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore.

- (8) Držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie garantovanej energetickej služby je povinný zúčastňovať sa aspoň raz za tri roky aktualizacej odbornej prípravy. Prvýkrát sa zúčastní aktualizacej odbornej prípravy najneskôr do troch rokov odo dňa vydania osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 19 Poskytovateľ GES

- (9) Držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie garantovanej energetickej služby alebo energetický audítor je povinný do 30 dní oznámiť ministerstvu
- a) dátum začiatku poskytovania garantovanej energetickej služby spolu s údajmi podľa odseku 11,
 - b) dátum zmeny alebo ukončenia poskytovania garantovanej energetickej služby.
- (10) O splnení oznamovacej povinnosti podľa odseku 9 vydá ministerstvo poskytovateľovi garantovanej energetickej služby do 30 dní potvrdenie, ktoré obsahuje údaje podľa odseku 11.

Zákon č. 321/2014 Z. z. - § 19 Poskytovateľ GES

- (11) Ministerstvo vedie, pravidelne aktualizuje a na svojom webovom sídle zverejňuje zoznam poskytovateľov garantovanej energetickej služby, ktorý obsahuje
- a) meno, priezvisko, miesto podnikania a identifikačné číslo fyzickej osoby-podnikateľa, alebo obchodné meno, identifikačné číslo, sídlo a štatutárny orgán právnickej osoby,
 - b) dátum vydania o svedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie garantovanej energetickej služby alebo osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 12 ods. 8,
 - c) dátum začiatku, zmeny alebo ukončenia poskytovania garantovanej energetickej služby.

<https://www.mhsr.sk/energetika/energeticka-efektivnost/poskytovanie-energetickej-sluzby>

Dr. Ing. Kvetoslava Šoltésová, CSc.

Slovenská inovačná a energetická agentúra,
Odbor legislatívy, metodológie sa vzdelávania

Rudlovská cesta 53,
974 28 Banská Bystrica

tel.: +421 905 493298

e-mail: kvetoslava.soltesova@siea.gov.sk,